

	Силабус освітнього компонента (ОК) «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УСНОЇ ІСТОРІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ» Галузь знань: А Освіта/Педагогіка Спеціальність: А4 Середня освіта предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Освітня програма: Середня освіта (Історія) (мова навчання – українська) Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Рік навчання: 2025-2026 Семестр: 3
Структурний підрозділ	Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін, історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Федьков Олександр Миколайович Посада: професор кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін Науковий ступінь: доктор історичних наук Вчене звання: професор Е-mail: fedkov@kpnue.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін. Профайл викладача: https://kaf-asipd.kpnue.edu.ua/?page_id=325 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=D8VWqGUAAAJ https://www.facebook.com/san.fedkov
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnue.edu.ua/enrol/index.php?id=25255
Статус дисципліни	основний освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману). Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом («Положення про організацію освітнього процесу в КІНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-

	7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view). Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття. Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою. Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою. Неформальна/інформальна освіта. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Вивчатимемо передісторію, генезу, становлення та розвиток «усної історії» як напряму історичної науки. З'ясуємо теоретико-методологічні засади усноісторичних досліджень і сформуємо у здобувачів вищої освіти практичні навички наукової роботи з використанням методів усної історії у закладах освіти.
Чому це треба вивчати?	Засвоєння цього курсу уможливить: отримання здобувачами вищої освіти знань з проблем теорії та методології досліджень з усної історії; набуття навичок збору та фіксації інформації від респондентів; формування усноісторичних джерел і написання на їхній основі наукових текстів; використання набутих компетентностей у професійній діяльності в закладах освіти.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 05.Застосовувати наукову критику до аналізу досліджень, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з регіональної, національної та всесвітньої історії. ПРН 06.Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість.

	ПРН 09. Знати основні концепції й підходи усної історії в Україні та за кордоном, її роль у дослідженні регіональної, національної та всесвітньої історії. ПРН 10. Демонструвати практичні навички акумулювання, атрибуції та використання усних історичних джерел. ПРН 19. Уміти планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження. ПРН 20. Уміти репрезентувати результати авторського наукового дослідження, аргументувати та контраргументувати в процесі дискусії.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та / або проведення досліджень за предметною спеціальністю Середня освіта (історія та громадянська освіта) і характеризується невизначеністю умов, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань, доносити власні знання, висновки та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до здобувачів освіти в закладах загальної середньої, фахової передвищої освіти, продовження навчання з високим ступенем автономії. Дисципліна сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК): ЗК 01. Володіння навичками критичного мислення. ЗК 02. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію. ЗК 03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 04. Здатність до особистісного і професійного розвитку. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 07. Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності. ЗК 08. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів. ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК 09. Розуміння суті усної історії та її ролі в суспільних та регіональних процесах. СК 10. Аналіз світових і вітчизняних тенденцій вивчення феномену усної історії. СК 19. Оволодіння теоретичними основами наукового дослідження, навчальним матеріалом базових дисциплін, оперування інформаційною базою (джерела та наукова література) предметної області дослідження та її аналітична й критична обробка для успішного виконання кваліфікаційних робіт. СК 20. Здатність до презентації результатів наукового дослідження, аргументування та обґрунтованого відстоювання своєї позиції в процесі дискусії під час публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Зміст дисципліни	Теоретико-методологічний вимір усної історії як культурно-історичного феномену. Становлення та еволюція oral history в

	зарубіжній гуманістарици. Національний історичний наратив та усна історія. Державно-політична ідеологія та усна історія як спосіб особистісної самоідентифікації. Усна історія та медіа. Інтерв'ю в усній історії: інтерв'ю як джерело інформації. Інтерв'ю в oral history: передумови та процес. Інтерв'ю: транскрибування, інтерпретація, зберігання, презентація. Усноісторичні проєкти в закладах освіти.
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.
Інформаційне забезпечення	Рекомендована література Основна - Грінченко Г.Г. Методичні рекомендації з аналізу наративних інтерв'ю. Для студентів і аспірантів. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2008. 32 с. - Збірник тестових завдань з обов'язкової освітньої компоненти «Усна історія: теорія і методика досліджень» / укл. А. О. Сичевський. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 82 с. - Лебдушка Л., Волошин Ю. Жива історія – метод усної історії в школі. URL:http://www.ustnayaistoriya.info/wp-content/uploads/2015/08/oral-history_brochure_ukraine_book-web_21x21cm-1.pdf. (Дата звернення: 30.08.2025). - Методичні рекомендації до курсу: «Усна історія: методологія та методи дослідження» для студентів спеціальності 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки та спеціальності 014 Середня освіта (Історія) галузі знань 01 Освіта магістерського рівня освіти денної та заочної форм навчання / Укладач: доцент Ганна Скорейко. Чернівці: Технодрук, 2023. 56 с. - Навчальні матеріали до запису поглиблених інтерв'ю в рамках виконання науково-дослідного завдання з курсу «Історія України другої половини ХХ – початку ХХІ століття»/ Упоряд. Г. Боднар, В. Качмар, О. Лукачук; Центр усної історії та біографістики кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів, 2017. 76 с. - Чорномаз Б. Усна історія України: навч. посіб. Київ: Талком, 2019. 160 с. Додаткова - Боднар Г. Львів. Щоденне життя міста очима переселенців із сіл (50–80-ті роки ХХ ст.): монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 340 с. URL: https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/ (Дата звернення: 30.08.2025). - Боряк Т. Усна історія у джерельній базі студій Голодомору: історія формування та інформаційний

- потенціал корпусу свідчень: монографія / відп. ред. О. Даниленко. Київ: ТОВ "Юрка Любченка", 2024. 632 с.
9. Венгерська В., Жуковський О. Радянський період історії та Голокост в усноісторичних дослідженнях: між соціальною та персональною пам'яттю. *ІНТЕРМАРУМ: історія, політика, культура*. 2021. Вип. 9. С. 121-138.
 10. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Історія. Київ, 2012. Вип. 111. [Усна історія: теорія і практика досліджень]. 58 с.
 11. Годжал С., Матвійчук Н. Усноісторичні свідчення та спомини як джерело до вивчення російсько-української війни: методологічні та правові засади. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». Острог, 2023. Вип. 34. С. 104-113.
 12. Іріюглу Ю. До питання визначення термінів «усна історія» та «усноісторичне джерело». *Наукові записки Інституту української археографії та джерелознавства (ІУАД)*. Т. 22. Київ, 2011. С. 398-404.
 13. Іріюглу Ю. О. Соціально-психологічні аспекти усної історії. *Наукові записки ІУАД*. 2006. Т. 12. С. 339-350.
 14. Іріюглу Ю. Питання структури інтерв'ю в усноісторичному дослідженні. Наукові записки ІУАД. Том 23. Київ, 2011. С. 401-408.
 15. Киридон А. Метод усної історії в структуруванні минулого. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка: Сер.: Історія*. 2012. Вип. 111. С. 29-33.
 16. Кісь О. Усна історія в сучасній Україні: здобутки і виклики часу. URL: <https://ua.boell.org/uk/2018/01/16/usna-istoriya-v-suchasniy-ukrayini-zdobutki-i-vikliki-chasu> (Дата звернення: 22.08.2024).
 17. Лукачук О. Усна історія та гуманітаристика: з досвіду діяльності Української асоціації усної історії. URL: <http://oralhistory.com.ua/novini/akadem-zhittya/usna-istoriia-ta-gumanitarystyka.html>. (Дата звернення: 22.08.2024).
 18. Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко. Київ: К. І. С., 2015. 320 с.
 19. Невигадане. Усні історії оstarбайтерів / Авт.-упоряд., ред., вступ, ст. Г. Г. Грінченко. Харків: Видавничий Дім «Райдер», 2004. 236 с.
 20. Нижнікова С., Пониपाляк А., Шишкіна Є., Телуха С. Невимовне: історії українок про російське вторгнення та евакуацію до Німеччини. Leipzig.: Bons Offices, 2023. 543 с.
 21. Пастушенко Т. Дослідження за методом усної історії в Україні: світовий досвід та вітчизняні перспективи. *Історія України*. № 17–18 (657–658), травень, 2010. С. 10-15. URL: https://klio-mukolaiv.at.ua/prochutatu/usna_istorija.pdf (Дата звернення: 30.08.2025).
 22. Реброва І. Усна історія в локальних дослідженнях пам'яті про нацистську окупацію (за матеріалами журналів «Oral

- History»та «Oral History Review», 2005 – 2007). *Наукові записки ІУАД*. Київ, 2009. Т. 19. Кн. II. Ч. 2. С. 82-93.
23. Розмови з тими, хто питає про війну / ред. Н.Отріщенко. Львів: Центр міської історії, 2024. 180 с. URL: <https://www.lvivcenter.org/wp-content/uploads/2024/07/War-Conversations.pdf> (Дата звернення: 30.08.2025).
 24. Слухати, чути, розуміти: усна історія України XX–XXI століть: зб. наук. праць / за ред. докт. іст. наук Г. Грінченко. Київ: ТОВ АРТ КНИГА, 2021. 352 с.
 25. «Суспільні злами і поворотні моменти: макроподії крізь призму автобіографічної розповіді»: Матеріали міжнар. наук. конф., [м.Львів] 25-26 вересня 2014 р. / [Упорядники: О.Р.Кісь, Г.Г.Грінченко, Т.Пастушенко]. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2014. 284 с. URL: https://oralhistory.com.ua/wp-content/uploads/2022/03/zlamy_verstka.pdf (Дата звернення: 30.08.2025).
 26. Схід-Захід: Історико-культурологічний збірник. Випуск 11–12. Усна історія в соціально-гуманітарних студіях: теорія і практика досліджень / За ред. Володимира Кравченка та Гелінади Грінченко. Харків: ТОВ «НТМТ», 2008. 432 с. URL: https://keui.wordpress.com/2010/12/29/shid_zahid_11_12/ (Дата звернення: 22.08.2024).
 27. «Прошу вас мене не забувати»: усні історії українських оstarбайтерів / гол. ред. Г. Грінченко; упоряд. І. Ястреб, Т. Пастушенко та ін. Харків: Право, 2009. 208 с.
 28. Томсон А. Чотири зміни парадигм в усній історії. URL:https://keui.files.wordpress.com/2010/12/02_thomson.pdf (дата звернення 30.08. 2025).
 29. У пошуках власного голосу: Усна історія як теорія, метод та джерело. Зб. наук. ст. / За ред. Г. Г. Грінченко, Н. Ханенко-Фрізен. Харків : ПП «ТОРГСІН ПЛЮС», 2010. 248 с. URL: <http://oralhistory.com.ua/publikacii/pidtrimka-uaui/u-poshukakhvlasnogo-golosu-publ.html> (дата звернення 07.10.2023)
 30. Усна історія: теорія, практика та перспективи : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. 25–26 жовтня 2022 р., м. Вінниця / Упр. культури та креат. індустрій Департаменту гуманітар. політики Вінниц. облвійськкадмін., Вінниц. ОУНБ. Вінниця, 2022. 342 с.
 31. У пошуках власного голосу: Усна історія як теорія, метод та джерело. Зб. наук. ст. / За ред. Гелінади Грінченко, Наталії Ханенко-Фрізен. Харків : ПП «ТОРГСІН ПЛЮС», 2010. 248 с. URL: http://oralhistory.com.ua/assets/images/img_pub-uaui/u_poshukah_vlasnogo_golosu.pdf(Дата звернення: 22.08.2024)
 32. Усна історія (не)подоланого минулого: подія – наратив – інтерпретація: Матеріали міжнар. наук. конф., [м. Одеса] 8–11 жовтня 2015 р. / [Упоряд. Г. Грінченко]. Харків, 2016. 216 с. URL: http://oralhistory.com.ua/assets/images/documents/Event_the%20narrative_interpretation_2015_by%20page.pdf<https://keui>

i.wordpress.com/2010/12/29/shid_zahid_11_12/ (Дата звернення: 30.08.2025).

33. Усна історія: теорія і практика досліджень на сучасному етапі : матеріали VII Міжнар. на-ук.-практ. конф. 29–30 жовт. 2020 р., м. Вінниця / Упр. культури і мистецтв Вінниц. облдержадмін., Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. Вінниця. 2021. 200 с.
34. Усна історія: теорія, метод, джерело: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. 24-26 жовт. 2018 р.. Вінниця, 2018.148 с.
35. Федьков О. Соціальна історія селянської сім'ї Пелагії Федьков (середина 1940-х – 1950-ті рр.). *Український селянин*. 2024. Вип. 3. С. 114–125.
36. Tompson P. & Bornat J. The Voice of the Past. Oral History. Oxford: University Pres, 2017. 484 p.
37. Handbook of Oral History / Edited by Thomas L. Charlton, Lois E. Myers, and Rebecca Sharpless; with the assistance of Leslie Roy Ballard. Lanham, MD, 2006. 625 p.
38. Oral History. The Life Story in Oral History Practice. Summer 2024. Volume 52. № 3. 146 p. URL: <https://www.ohs.org.uk/wp-content/uploads/2024/08/OHJ-52-3-online.pdf>.
39. Summerfield P. Oral History as an Autobiographical Practice. URL: <https://journals.openedition.org/miranda/8714>. (Дата звернення: 30.08.2025)

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<http://oralhistory.com.ua> – Українська асоціація усної історії.
<https://archive.lnu.edu.ua/proekty/arhiv-usnoji-istoriji> – Архів центру усної історії та біографістики при кафедрі новітньої історії України імені Михайла Грушевського Львівського національного університету імені І. Франка.
<https://ui.uinp.gov.ua/uk/archive> – Архів усної історії Українського інституту національної пам'яті.
<https://www.ioha.org> – International Oral History Association.
<https://www.oralhistory.org> – Oral History Association (USA).
<https://www.ustnayaistoriya>. – Усна історія. Український освітній проєкт.
<http://history.org.ua/> – Інститут історії України НАНУ
<https://oralhistory.com.ua/> – Українська асоціація усної історії
<http://www.historians.in.ua/> – Historians
<https://uamoderna.com/> – Україна модерна
<http://www.loc.gov/> – Бібліотека Конгресу США
<http://chtyvo.org.ua/> – Чтиво. Електронна бібліотека

**Обсяг дисципліни
(години) та види
занять**

Лекційні заняття (12 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (88 год.)

Система оцінювання результатів навчання	Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: практичні заняття – 40 балів, модульна контрольна робота – 20 балів, іспит – 40 балів.		
	Поточний і модульний контроль (60 балів)		Іспит
	Поточний контроль	МКР	40 балів
	40 Балів	20 балів	100 балів
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12. <i>1 бал:</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. <i>2 бали:</i> Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. <i>3 бали:</i> Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності. <i>4 бали:</i> Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. <i>5 балів:</i> Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності. <i>6 балів:</i> Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.		

	<i>7 балів:</i> Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>8 балів:</i> Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>9 балів:</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>10 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>11 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності. <i>12 балів:</i> Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий експрес-контроль, виступи здобувачів при обговоренні питань практичного заняття, виконання аналітичних завдань
Підсумковий контроль	Екзамен
Локація	Згідно з розкладом (https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)